

<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-22>
УДК 81'25'373.46:32]:378.147

Д. М. Котлярів

старший викладач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

e-mail: d.m.kotlyarov@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0386-9046>

GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&img=%D0%94%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE+%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BE%D0%B2&authuser=2&user=dRY1UGoAAAAJ>;

RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Dmytro_Kotlyarov

ТЕРМІНОЛОГІЧНА СУБКОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ: ДОСВІД КУРСУ «ВІЙСЬКОВИЙ ПЕРЕКЛАД»

У статті розглядається проблема формування термінологічної субкомпетентності майбутніх перекладачів у процесі навчання усного військового перекладу. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі спеціалізованої термінології у професійній діяльності перекладача та недостатнім висвітленням у науковій літературі питання кількісної оцінки рівня засвоєння галузевої лексики в межах окремих навчальних курсів.

Метою статті є встановлення рівня засвоєння військового термінологічного лексикону студентів-магістрів, для яких англійська мова є першою або другою іноземною, а також визначення впливу спеціалізованого курсу «Військовий переклад» на обсяг засвоєної термінології. У дослідженні розроблено систему вправ для опрацювання активної військової лексики, побудовану на шести тематичних розділах курсу, що охоплюють основні види озброєння та бойових дій. Система включає аудиторні та самостійні вправи, спрямовані на поетапне формування навичок роботи з термінологією на рівні слів, текстів і комунікативних ситуацій перекладу. Для перевірки ефективності запропонованої системи вправ було проведено контрольний зріз серед студентів-магістрів курсу «Військовий переклад». Тестове завдання передбачало переклад 120 термінологічних одиниць з англійської та української мов без використання довідкових джерел. Результати дослідження засвідчили високий рівень засвоєння термінології: середній показник правильності перекладу становив 87 %, причому переклад з англійської мови продемонстрував дещо вищі результати.

Зроблено висновок, що запропонована система вправ сприяє ефективному засвоєнню військової термінології студентами. Водночас результати мають попередній характер через обмежену кількість учасників дослідження. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розширенням вибірки та використанням інших форматів перевірки термінологічної підготовки в умовах усного перекладу.

Ключові слова: військова термінологія, військовий переклад, перекладацька компетентність, підготовка перекладачів, система вправ, термінологічна субкомпетентність, усний переклад.

Як цитувати: Котлярів, Д. (2026). Термінологічна субкомпетентність у підготовці усних перекладачів: досвід курсу «військовий переклад». *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, 103, 183–188.
<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-22>

In cites: Kotlyarov, D. (2026). Terminological subcompetence in translator training: experience of the “military translation” course. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, 103, 183–188.
<https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-22> (in Ukrainian)

1. ВСТУП

У сучасних умовах зростання ролі міжнародної військової співпраці підвищуються вимоги до підготовки перекладачів, здатних забезпечувати ефективну міжмовну комунікацію у військовій сфері. Важливою складовою такої підготовки є формування термінологічної субкомпетентності, що передбачає засвоєння спеціалізованої військової лексики та здатність оперативно використовувати її у процесі усного перекладу. У зв'язку з цим особливого значення набуває визначення ефективності системи вправ курсу «Військовий переклад» у формуванні військового термінологічного лексикону майбутніх перекладачів.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. У сучасній методиці навчання перекладу значна увага приділяється формуванню професійної перекладацької компетентності майбутніх перекладачів, важливою складовою якої є володіння спеціалізованою лексикою та термінологією відповідної галузі. У працях Леоніда Миколайовича Черноватого [4] розглянуто теоретичні засади підготовки перекладачів у закладах вищої освіти та обґрунтовано структуру перекладацької компетентності, до якої входить лексична та термінологічна складова. Дослідник підкреслює, що успішне виконання перекладацької діяльності значною мірою залежить від рівня сформованості спеціалізованого лексичного запасу та систематичної роботи з професійною термінологією.

Проблеми засвоєння термінології у процесі підготовки перекладачів також розглядаються в дослідженнях Алли Сергіївни Ольховської [2], яка аналізує методику формування навичок усного перекладу та наголошує на необхідності попереднього формування активного термінологічного мінімуму як передумови ефективного виконання перекладацьких завдань. У її працях підкреслюється роль спеціально організованої системи вправ, спрямованих на закріплення професійної лексики та розвиток умінь її оперативного використання в процесі перекладу.

Важливість засвоєння спеціалізованої термінології у підготовці перекладачів відзначається також у працях Марини Леонідівни Писанко [3], яка досліджує психолінгвістичні аспекти усного перекладу. Дослідниця наголошує, що швидкість і точність перекладацьких рішень значною мірою залежать від рівня автоматизації використання професійної лексики та термінів, що потребує цілеспрямованого формування відповідних навичок у процесі навчання.

У зарубіжних дослідженнях проблема формування термінологічної складової перекладацької компетентності також посідає важливе місце. Зокрема, Ентоні Пим (Anthony Pym) [7] розглядає перекладацьку компетентність як комплекс професійних умінь, серед яких важливу роль відіграє здатність

працювати зі спеціалізованою термінологією та ефективно використовувати її у процесі перекладу.

Водночас аналіз наукових праць свідчить, що, попри значну кількість досліджень, присвячених методиці підготовки перекладачів та формуванню їхньої перекладацької компетентності, питання кількісної оцінки рівня засвоєння галузевої термінології в межах конкретних навчальних курсів, зокрема курсу «Військовий переклад», висвітлено недостатньо. Зокрема, потребує подальшого дослідження проблема визначення обсягу військового термінологічного лексикону, який фактично засвоюють студенти в процесі навчання, а також оцінювання ефективності системи вправ, спрямованих на формування термінологічної субкомпетентності майбутніх перекладачів. Саме відсутність подібних праць і обумовлює актуальність цього дослідження.

Мета дослідження: встановити рівень засвоєння військового термінологічного лексикону студентів-магістрів, для яких англійська є першою іноземною мовою, та студентів-магістрів, для яких англійська є другою іноземною мовою, а також визначити ступінь впливу спеціалізованого курсу «Військовий переклад» на обсяг такого лексикону.

Завдання дослідження: (1) сформулювати гіпотезу дослідження; (2) відібрати репрезентативну військову термінологічну англійську лексику в межах тем курсу, володіння якою забезпечило б якісне виконання усного перекладу англійською та українською мовою; (3) розробити систему вправ для засвоєння активної термінологічної лексики в межах обраних тем (4) провести курс «Військовий переклад» (5) визначити процедуру перевірки ступеня володіння випробуваними термінологічною лексикою; (6) скласти тестові завдання для згаданої перевірки; (7) провести контрольний зріз для визначення ступеня володіння спеціалізованою військовою лексикою студентами; (8) виконати обчислення, потрібні для подання даних зрізу у вигляді цифрових показників (таблиця); (9) провести аналіз одержаних числових результатів; (10) ґрунтуючись на результатах такого аналізу, сформулювати попередні висновки; (12) окреслити перспективи подальшого дослідження.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Об'єкт дослідження: формування термінологічної субкомпетентності майбутніх перекладачів у рамках курсу «Військовий переклад».

Предмет дослідження: система вправ для засвоєння термінології у процесі підготовки майбутніх фахівців з усного військового перекладу.

Методи дослідження: в дослідженні використано теоретичні та емпіричні методи. До теоретичних належать аналіз наукової літератури з проблем підготовки перекладачів і формування термінологічної субкомпетентності. Емпіричні методи вклю-

чають педагогічне моделювання системи вправ курсу «Військовий переклад», тестування студентів з метою визначення рівня засвоєння термінології, а також кількісний аналіз результатів контрольного зрізу.

Матеріал дослідження: Матеріалом дослідження слугували англомовні та україномовні військові термінологічні одиниці, відібрані в межах шести тематичних розділів курсу «Військовий переклад» (стрілецька зброя, ракетно-артилерійське озброєння, бронетанкова техніка, авіаційна техніка та озброєння, техніка та озброєння ППО і засоби зв'язку, види бойових дій).

В рамках вирішення **першого завдання** було сформульовано гіпотезу та контргіпотезу дослідження.

Гіпотеза: Рівень оволодіння військовою термінологією студентами-магістрами в результаті опрацювання курсу «Військовий переклад» є достатньо високим, що свідчить про ефективність вправ, спрямованих на засвоєння термінологічного матеріалу курсу.

Контргіпотеза: Рівень оволодіння військовою термінологією студентами-магістрами в результаті опрацювання курсу «Військовий переклад» є недостатнім, що свідчить про малу ефективність вправ, спрямованих на засвоєння термінологічного матеріалу курсу.

Для виконання **другого завдання** дослідження було обрано шість актуальних тем, в межах яких буде побудована система вправ для опанування спеціалізованої військової термінології, і, власне, буде сформований корпус термінологічних одиниць: 1. Стрілецька зброя; 2. Ракетно-артилерійське озброєння; 3. Бронетанкова техніка; 4. Авіаційна техніка та озброєння; 5. Техніка та озброєння ППО. Засоби зв'язку; 6. Види бойових дій. Такий вибір тем став результатом аналізу змісту наступних навчальних видань: Command English (Longman) [5], At ease in English (LINGUAPEACE project) [6], Основи військового перекладу (Київ-Логос) [1].

В рамках **третього завдання** ми розробили структуру практичного заняття, яка включає 8 аудиторних вправ та 2 вправи для самостійного виконання. Перші чотири вправи заняття та останні три поєднані у цикли 1 та 2 відповідно.

Основою циклу 1 є цілісний англомовний текст, тематично пов'язаний із відповідним розділом курсу. Його обсяг становить приблизно 2500–3000 знаків, що забезпечує достатню інформативність та збереження керованої складності матеріалу. У правій частині подано глосарій з українськими відповідниками лексичних одиниць, використаних у тексті. Активна лексика виділена напівжирним шрифтом і має порядкову нумерацію, що полегшує орієнтацію студентів під час виконання вправ. Кількість активних одиниць становить у середньому 20–30 і відповідає рівню професійної підготовки

студентів та навчальним цілям курсу. Цикл включає чотири вправи. Перші три мають підготовчий характер і спрямовані на опрацювання опорної лексики на рівні слів і словосполучень. У **вправі 1** студенти ознайомлюються з виділеними лексичними одиницями та їхніми перекладними відповідниками у глосарії; викладач за потреби коригує вимову. **Вправа 2** передбачає відтворення перекладу активної лексики з англійської на українську по пам'яті з можливістю звернення до глосарію у разі труднощів. У **вправі 3** студенти виконують зворотний переклад — з української на англійську, що завершує етап роботи з лексикою на рівні ізольованих одиниць. **Вправа 4** виконується на рівні тексту і має рецептивний-продуктивний характер: студенти по черзі перекладають текст по кілька речень без опори на глосарій. Це сприяє закріпленню активної лексики, формуванню перекладацьких навичок і розвитку фонетичних характеристик усного мовлення. Викладач контролює правильність перекладу та, за потреби, надає пояснення. Рекомендований час виконання циклу становить 25–35 хвилин.

Вправа 5 виконується на рівні тексту у фронтально-індивідуальній формі та спрямована на закріплення опорної лексики у новому контексті й розвиток навичок перекладу з аркуша. Вона складається з п'яти тренувальних блоків. Кожен блок містить два компоненти: короткий англо-український мініглосарій (5 лексичних одиниць) та невеликий англомовний текст обсягом близько 600 знаків, у якому ці одиниці інтегровані в новий контекст і виділені напівжирним шрифтом. Обмежений обсяг глосарію відповідає принципу когнітивної доцільності та сприяє ефективнішому утриманню лексики в робочій пам'яті студентів, тоді як візуальне маркування допомагає швидко ідентифікувати ключові елементи під час перекладу. Робота студентів організована у чітко регламентованому часовому режимі. На першому етапі вони протягом приблизно 40 секунд двічі переглядають мініглосарій, намагаючись утримати лексичні одиниці в оперативній пам'яті. Пояснення чи додаткове коментування на цьому етапі не передбачені. На другому етапі студенти виконують переклад з аркуша відповідного тексту; на переклад одного тексту відводиться близько 1,5 хвилини. Такий формат роботи створює умови обмеженого часу, наближені до реальної перекладацької діяльності. Викладач втручається після завершення перекладу, коригуючи можливі помилки перекладу або вимови. Рекомендований час виконання вправи становить 10–15 хвилин.

Вправа 6 виконується на рівні тексту у фронтально-індивідуальній формі та спрямована на формування автоматизованих навичок і розвиток умінь абзацно-фразового перекладу з подальшим закріпленням активної лексики. У дистанційному курсі вона реалізується у форматі десяти мікрог-

лосаріїв, кожен з яких містить три одиниці опорної лексики, відібрані з лексичного корпусу відповідного розділу. Такий підхід забезпечує дозоване опрацювання лексики та сприяє кращій концентрації уваги й запам'ятовуванню лексичних одиниць.

На першому етапі студенти протягом близько 30 секунд переглядають мікрогосарій, намагаючись утримати подані словосполучення в оперативній пам'яті. Після ознайомлення з кожним мікрогосарієм студенти виконують абзацно-фразовий переклад повідомлення обсягом приблизно 100-150 знаків без опори на нотатки. Повідомлення зачитується викладачем і не подається студентам у письмовому вигляді, що наближує умови виконання вправи до реальної ситуації усного перекладу. На переклад одного повідомлення відводиться приблизно 30-40 секунд. З урахуванням часу на озвучення повідомлення та коментар викладача опрацювання одного блоку триває близько 2-2,5 хвилини. Напрямок перекладу під час виконання вправи змінюється: після кількох повідомлень українською мовою подаються повідомлення англійською, або навпаки. Таке чергування сприяє розвитку навичок швидкого перемикання між мовами, що є важливим для двостороннього усного перекладу, характерного для сучасної перекладацької практики. Рекомендований час виконання вправи становить 15-20 хвилин.

Метою **вправи 7** (остання аудиторна вправа) є формування перекладацької компетентності для здійснення двостороннього усного перекладу шляхом моделювання автентичної діалогічної комунікативної ситуації за посередництвом перекладача в умовах обмеженого часу та одноразового сприйняття мовленнєвого повідомлення. Вправа побудована у формі зв'язного діалогічного тексту обсягом близько 1500 знаків, у якому репліки учасників подаються англійською або українською мовами. Комунікація здійснюється за участю перекладача, роль якого виконує студент. Вправа часто реалізується у форматі рольової гри, де студенти виконують ролі учасників діалогу та перекладача. Тематика діалогу та використана опорна лексика відповідають темі відповідного розділу курсу. Формат діалогу може варіюватися: від коротких запитань із розгорнутими відповідями до змішаного типу з репліками різної довжини з обох сторін. Текст діалогу не надається студентам у письмовому вигляді. Після одноразового прослуховування кожної репліки студент фіксує необхідні нотатки та відтворює її мовою перекладу, після чого переходить до наступної репліки. У середньому обсяг матеріалу, що перекладається одним студентом, становить близько 600-900 знаків, що відповідає 2-3 реплікам з кожного боку. З огляду на це вправу доцільно поділяти на два окремі завдання тривалістю 7-9 хвилин кожне. Під час виконання перекладу викладач не втручається в процес, а після завершення завдання надає узагальнений коментар щодо допущених по-

милок. Рекомендований загальний час виконання вправи становить близько 15 хвилин.

Цикл 2 поєднує вправи 8-10 (для самостійної роботи) та базується на цілісному тексті англійською мовою обсягом 1500-2000 знаків, який відповідає рівню B2 за шкалою CEFR. У **вправі 8** студент виконує письмовий переклад тексту без обмежень у часі та доступі до довідникових джерел, заборонено лише використання засобів машинного перекладу. Ця підготовча дія забезпечує засвоєння опорної лексики та формування перекладацьких компетентностей. У **вправі 9** студент здійснює переклад з аркуша оригінального тексту без опори на письмовий переклад, фіксуючи результат за допомогою звукозапису для подальшого самостійного аналізу точності та якості перекладу. У разі потреби переклад можна повторити декілька разів. Результати обох вправ не контролюються викладачем. **Вправа 10** завершує цикл і спрямована на розвиток умінь усного послідовного перекладу з опорою на скоропис. Студенти перекладають два скорочені повідомлення обсягом 600-700 знаків, озвучені викладачем, із подальшим аналізом якості перекладу та вказівкою на помилки. Виконання перекладу з опорою на нотатки скорописом відбувається на наступному занятті і триває 5-7 хвилин.

Під час вирішення **п'ятого завдання** була розроблена загальна процедура проведення дослідження. Учасниками тесту були 15 слухачів курсу «Військовий переклад», 5 чоловіків та 10 жінок віком 20-23 роки. Серед них лише 7 осіб вивчали англійську як першу іноземну мову. Учасникам було запропоновано українською та англійськими виконати письмовий переклад термінологічних одиниць, що опрацьовувались протягом курсу. Їх поінформували, що результати дослідження жодним чином не вплинуть на їхні підсумкові оцінки з курсу. Студентів попередили, що для дослідження важливо, щоб вони не залишали непереказаних термінологічних одиниць у разі неможливості згадати точний відповідник, а намагались якомога повно передати семантичні характеристики лексичної одиниці за рахунок лексичних трансформацій. Як приклад, словосполучення *high-speed anti-radiation missile* (швидкісна протирадіолокаційна ракета) можна перекласти як *швидкісна ракета для придушення радарів, протирадарна швидкісна ракета* тощо. Головною умовою проведення тесту була заборона на використання будь-яких довідкових джерел. На переклад кожного завдання (списку лексичних одиниць) відводилось по 50 хвилин. Спочатку виконувався переклад **списку 1** з англійської мови на українську, після чого роботи відсилались на перевірку. Потім те ж саме відбувалось зі **списком 2** з української мови на англійську.

В рамках виконання **шостого завдання** було складено тестове завдання для визначення рівня засвоєння активної термінологічної лексики.

Завдання складалось з двох списків термінологічних одиниць з відповідними комірками для перекладу: **список 1** – 60 англійських термінологічних одиниць, **список 2** – 60 українських одиниць. Кожний зі списків містив по 10 термінологічних одиниць з кожної з 6 тем курсу таким чином, щоб будь-яка термінологічна пара лише раз увійшла до обох списків. Таким чином, загальна кількість лексики становила 120 одиниць, в середньому 40% від загальної кількості термінологічної лексики курсу.

Після проведеного контрольного зрізу (**завдання 7**) тестові завдання були перевірені, а результати внесені до таблиці (**завдання 8**) для подальшого аналізу.

Табл. 1

**Результати виконання тесту з перекладу
військової термінологічної лексики**

Table 1

**Test results on the translation of military
terminology**

Студенти	Список 1 Переклад з англійської	Список 2 Переклад з української	Середній показник
1.	100	100	100
2.	96	97	97
3.	100	89	95
4.	95	97	96
5.	93	97	95
6.	98	98	98
7.	61	96	79
8.	96	84	90
9.	93	80	87
10.	75	57	66
11.	85	56	71
12.	73	75	74
13.	76	95	86
14.	87	46	67
15.	98	77	88
Середній показник по групі	89	84	87

Як видно з **таблиці 1**, середній показник правильності перекладу англійських термінів (89%) дещо перевищує середній показник правильності

перекладу українських термінів (84%). В межах першої категорії (список 1) показники коливаються від найнижчого (61%) до найвищого (100%). Ті ж показники другої категорії (список 2) складають 56% та 100% відповідно. Середній показник правильності перекладу з обох мов складає 87%.

В рамках виконання **завдання 9** проведемо аналіз результатів контрольного зрізу. Середній показник правильності перекладу англійських термінів на 5% перевищує середній показник правильності перекладу українських термінів, що є цілком нормальним для будь-якої сфери перекладу. Найвищі показники прийнятності по обох списках досягли абсолютної найвищої відмітки у 100%. Також можна бачити показники в межах 90-100%, що може свідчити про практично реальну можливість повністю опанувати запропонований обсяг термінології. Найнижчі показники у двох списках 61% та 56% є вищими за 50%, що теж в свою чергу свідчить про відносно високий рівень опанування термінологією.

3. ВИСНОВКИ

Таким чином, можна зробити попередні висновки, що дослідження підтвердило гіпотезу про те, що система вправ курсу «Військовий переклад» сприяє ефективному засвоєнню військової термінології студентами-магістрами. З іншого боку, ці висновки не можна вважати остаточними та абсолютно правильними, оскільки: **1.** контрольний зріз проводився у письмовому форматі у відносно комфортній для студентів ситуації та за наявності достатнього для відповідей часу, що не відповідає умовам усного перекладу, в яких вони працювали протягом курсу «Військовий переклад»; **2.** Під час дослідження студенти працювали з лексикою на рівні слів та словосполучень, що відрізняється від звичного формату більшості вправ курсу, де активна лексика опрацьовується в контексті; **3.** кількість досліджуваних є недостатньою.

Отже, перспективою подальших досліджень є проведення експериментів з іншими форматами завдань **для усного перекладу** та із залученням більшої кількості учасників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Балабін, В. В., Лісовський, В. М. & Чернишов, О. О. (2008). *Основи військового перекладу*. Київ: Логос. 587 с.
2. Ольховська, А. С. (2014) Система вправ для навчання майбутніх перекладачів двостороннього синхронного перекладу. *Іноземні мови*, 1, 47-55. <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.122490>
3. Писанко, М. Л. (2020) Навчання усного перекладу з аркуша студентів перекладацьких спеціальностей закладів вищої освіти. *Іноземні мови*, 3, 3-11. <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2020.3.218971>
4. Черноватий, Л. М. (2013) *Методика викладання перекладу як спеціальності*: підручник для студентів ЗВО. Вінниця: Нова книга. 376 с.
5. Arnold James & Sacco Robert. (1988). *Command English*. Singapore: Longman Singapore Publishers Ltd. 127 pp.
6. Lonergan Jack & Williams Rob. (2003). *At Ease in English – English for Peacekeepers*. Plovdiv: Lettera Publishers. 214 pp.
7. Рум, А. (2014) *Exploring Translation Theories*. London: Routledge. 256 pp.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2026

Стаття рекомендована до друку 27.04.2026

Стаття опублікована 29.05.2026

Dmytro Kotlyarov – Senior Lecturer at the Mykola Lukash Department of Translation Studies, V. N. Karazin Kharkiv National University; e-mail: d.m.kotlyarov@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0386-9046>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&imq=%D0%94%D0%BC%D0%B8%D1%82%D1%80%D0%BE+%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BE%D0%B2&authuser=2&user=dRY1UGoAAAAJ>; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Dmytro_Kotlyarov

TERMINOLOGICAL SUBCOMPETENCE IN TRANSLATOR TRAINING: EXPERIENCE OF THE “MILITARY TRANSLATION” COURSE

The article addresses the problem of developing the terminological sub-competence of future interpreters in the process of teaching military interpreting. The relevance of the study is conditioned by the growing role of specialized terminology in the professional activity of translators and the insufficient coverage in academic literature of the quantitative assessment of the level of acquisition of domain-specific vocabulary within particular training courses.

The aim of the article is to determine the level of acquisition of military terminology by master's students for whom English is either the first or the second foreign language, and to assess the influence of the specialized course *Military Translation* on the size of their acquired terminology. The study presents a system of exercises for mastering active military vocabulary based on six thematic sections of the course covering major types of weapons and combat operations. The system includes classroom and independent tasks aimed at the gradual development of skills in using terminology at the level of words, texts, and communicative interpreting situations. To evaluate the effectiveness of the proposed exercise system, a diagnostic test was conducted among master's students enrolled in the *Military Translation* course. The test involved the translation of 120 terminological units from English into Ukrainian and from Ukrainian into English without the use of reference materials. The results demonstrated a relatively high level of terminology acquisition: the average accuracy rate reached 87%, with slightly higher results observed in translation from English.

The study concludes that the proposed system of exercises contributes to the effective acquisition of military terminology by students. However, the results should be considered preliminary due to the limited number of participants. Further research should involve larger samples and alternative formats for assessing terminological competence in interpreting conditions.

Key words: *interpreting, military terminology, military translation, system of exercises, terminological sub-competence, translation competence, translator training.*

REFERENCES

1. Balabin, V. V., Lisovskyi, V. M. & Chernyshov, O. O. (2008). *Osnovy viiskovoho perekladu [Foundations of Military Translation]*. Kyiv: Lohos. 587 c. (in Ukrainian)
2. Olkhovska, A. S. (2014) Systema vprav dlia navchannia maibutnikh perekladachiv dvostoronnoho synkhronnoho perekladu [A system of exercises for training future interpreters of two-way simultaneous interpretation]. *Inozemni movy [Foreign Languages]*, 1, 47-55. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32589/im.v0i1.122490>
3. Pysanko, M. L. (2020) Navchannia usnoho perekladu z arkusha studentiv perekladatskykh spetsialnostei zakladiv vyshchoi osvity [Teaching oral translation from the sheet of students of translation specialties of higher education institutions]. *Inozemni movy [Foreign Languages]*, 3, 3-11. (in Ukrainian) <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2020.3.218971>
4. Chernovatyi, L. M. (2013) *Metodyka vykladannia perekladu yak spetsialnosti: pidruchnyk dlia studentiv ZVO. [Methods of teaching translation as a specialty: a textbook for students of higher education institutions.]* Vinnytsia: Nova knyha. 376 c. (in Ukrainian)
5. Arnold James & Sacco Robert. (1988). *Command English*. Singapore: Longman Singapore Publishers Ltd. 127 pp.
6. Lonergan Jack & Williams Rob. (2003). *At Ease in English – English for Peacekeepers*. Plovdiv: Lettera Publishers. 214 pp.
7. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*. London: Routledge. 256 pp.

The article was received by the editors 17.03.2026

The article was recommended for printing 27.04.2026

The article was published 29.05.2026